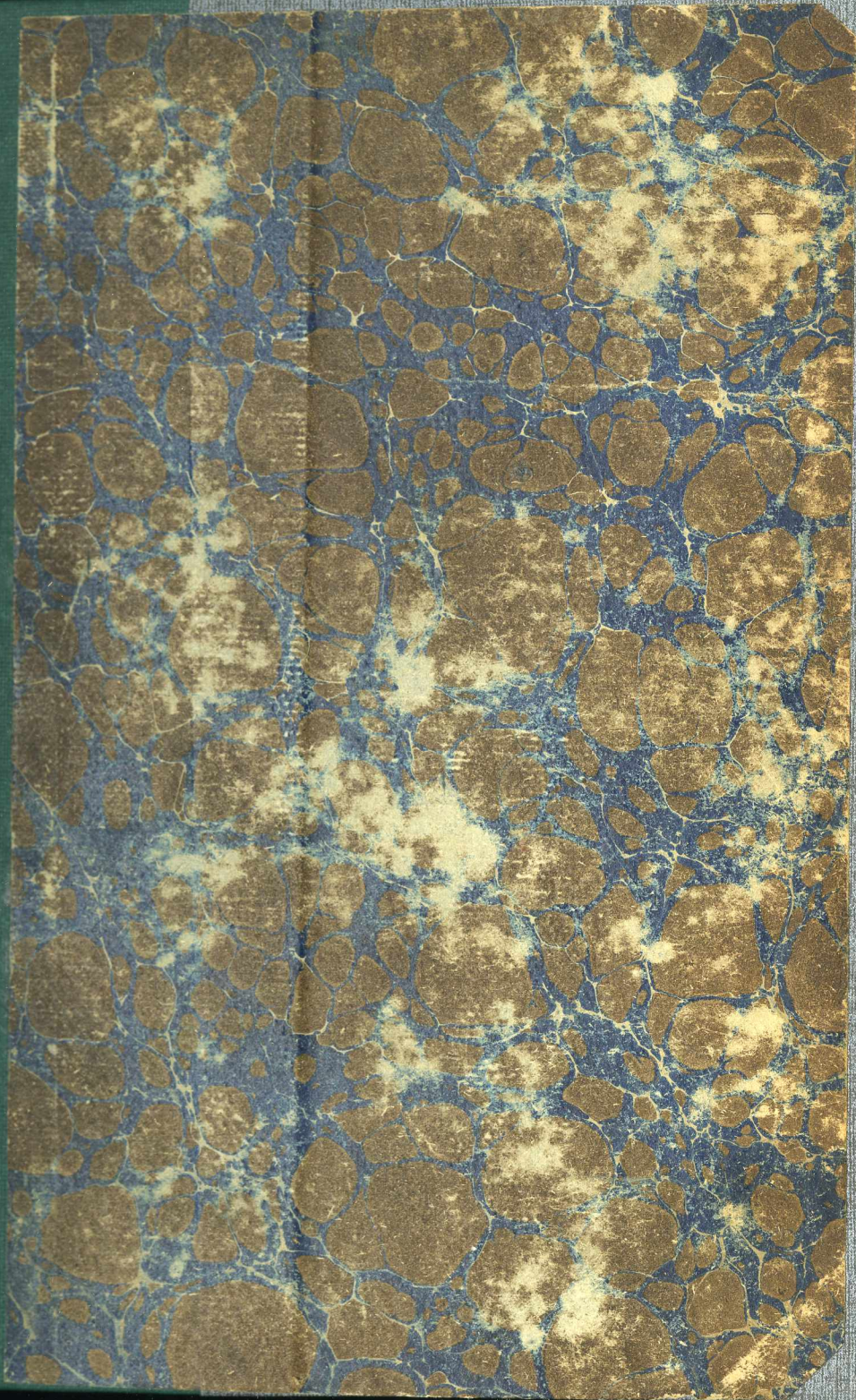

Politikai
röpiratok

117.

117
990

AZ

AUSTRIAI CSÁSZÁRSÁG

ENGEDMÉNYEZETT (octroyirte)

BIRODALMI ALKOTMÁNYA.

W. J.

Austria. Tow., rend.

A német eredeti kiadás után fordítva.

3.

PESTEN.

LANDERER ÉS HECKENASTNÁL.

1849.

18

AUSTRIAI CSÁZSÁRSÁG

(Kormányzati) (Közlöny)

DE BALLAGI GÉZA.

A kiadás helye és ideje.

PESTEN.

LAJTHA ÉS NYELVÉRTÉK.

1870.

Mi első Ferencz József, Isten

kegyelméből Austria császára sat., az austriai császárság alább megnevezendő országaira nézve, tudniillik az Ennszen felül s alóli Austriai főherczegség, Salzburgi herczegség, Stiriari herczegség, a Karinthia s Kárnioiiai herczegségből, a fejedelmesített Görz s Gradiska grófságokból, Istriari határgrófságból és Triest városból s kerületéből álló Illir királyság, a fejedelmesített Tyrol s Vorarlberg grófságok, a Cseh királyság, Morva határgrófság, fel s al Siléziari herczegség, a Galicziari s Lodomeriari királyságok, Auschwicz s Zátor herczegségekkel s a Krakkói nagyherczegséggel, a Bukovinari herczegség s végre a Dalmát királyságra nézve, az általunk elfogadott alkotmányos statusforma által biztosított politikai jogok elismeréseül s védelmére, ministertanácsunk ajánlatára, rendeljük a mint következik:

1. §. Tökéletes vallásszabadság s a hitvallás házi gyakorlatának joga mindenkinek biztosittatik. A polgári s politikai jogok élvezete a hitvallástól független, de a hitvallás által a statuspolgári köteleességeknek csorbulást nem szabad szenvedniök.

2. §. Minden törvényesen elismert egyház- s vallástársulatnak joga van közös nyilvános vallásgyakorlatra, ügyeit önállólág rendezi s kormányozza, cultus-, tanítás-, jótékonyaságra rendelt intézvényei, alapitványai s tőkei birtokában s élvezetében marad, de mint minden társulat, a közönséges status-törvények alá vetve.

3. §. A tudomány s tanítása szabad. Tan- és növelő intézeteket alapítani, s az olyanokban tanítani, fel van minden statuspolgár jogositva, ki erre képességét törvényes módon bebizonyította. A házi tanítás nincs illy megszorítás alá vetve.

4. §. A közönséges népnövelésről nyilvános intézetek által, még pedig azon országrészekben, hol vegyes népség lakik, akkép lesz majd gondoskodva, hogy a kisebb számu néptörzsökök is nyelvök ápolására s annakimivelésére megkivántató eszközökben hiányt ne szenvedjenek. A vallástanik

tásról a népiskolákban, az illető egyház vagy vallásos társulat gondoskodik. A tanítás s nevelésügy felett a fölügyeletet a status vezeti.

5. §. Minden embernek van joga szó, irás, nyomtatás vagy képes ábrázolat által véleményét szabadon nyilvánítani. A sajtót censura alá vetni nem szabad. A sajtóvali visszaélések ellen repressiv törvény fog kibocsáttatni.

6. §. Petitionalis joggal mindenki bir; összes név alatt petitiokat csak hatóságoknak s törvényesen elismert testületeknek szabad készíteniök.

7. §. Az osztrák statuspolgároknak van joguk összegyülni s egyleteket képezni, mennyiben a gyülekezet vagy egyesület célja, eszköze vagy módja sem törvényellenes, sem veszélyes a statusra nézve. E jog gyakorlatát, valamint azon feltételeket, mellyek alatt társulati jog szerezhető, gyakorolható s elveszthető, a törvény határozza meg.

8. §. A személybátorság biztosítva van. Egy személy befogatása, kivén a tetlen érés esetét, csak okokkal ellátott parancs erejénél fogva eshetik meg, mellyet a bíró vagy bírói tisztet törvényesen gyakorló hatóság adott ki. Minden ilyen elfogatási parancs az elfogottnak rögtön letartóztatásakor vagy azután legfeljebb 24 óra alatt kézbesítendő.

9. §. A bátorságra felügyelő léti hatóság mindenkit, kit őrizet alá tett, 48 óra alatt vagy szabadon bocsátni vagy az illető törvényszéknek átadni tartozik.

10. §. A házi jog sérthetlen. Lakás és irományok felkutatása, vagy ez utóbbiaknak lefoglalása csak a törvényesen meghatározott esetekben s formák szerint engedtethek meg.

11. §. A levél titkát nem szabad megsérteni; s a levelek lefoglalásának csak hadi esetekben vagy bírói parancs alapján szabad történni.

12. §. Háboru esetében vagy belzavarok alkalmával a fenebbi §§-nak intézkedései 5-től 11-ig bezárólag egyidőre és helyenként foganatlanokká tétetnek. Ez iránt a többit egy törvény fogja meghatározni.

13. §. Ministertanácsunk megbizatik, az e határozatok végrehajtására organicus törvények létrehozásáig ideiglenesen kiadandó rendeleteket elkészíteni s szentesítés végett előnkbe terjeszteni.

Adatott kir. fővárosunkban Ollmützben márcz. 4-én 1849.

Ferencz József.

Schwarzenberg. Stadion. Krausz. Bach.
Cordon. Bruck. Thinnfeld. Kulmer.

Méltóztatott ő felsége mai nap Austria népeinek alkotmányt adni, s ugyanakkor kibocsátott manifestumában az okokat előadni, mik ő felségét e lépésre határozták. Ez alkotmány által nagy hazánk egy egészszé egyesítettik, s akkép létre hozatik azon munka, mit ő felsége mult évi decemb. 2-án, föllépési manifestumában feladatául kitűzött. A kor kívánatainak megfelelő szabad institutiók végképeni megállapítása által, az ő felsége Ferdinánd császár által a uékeknek biztosított s Ferencz József uralkodónk által megerősített szabadságok s jogok immár valósággá lesznek; kell, hogy minden statushatalmak megalapítása s meghatározása, a statusviszonyok szabályozása által

az ingadozó nyugtalan állapotnak, a forradalom állapotának, melyben Austria egy év óta van, s melly hosszabb folyama mellett a népek politikai, szellemi s anyagi jóllétét aláással fenyegeti, vég és cél veltessék. E fontos, komoly pillanatban szent kötelessége a hatóságoknak magas hivatásukat inkább mint valaha szemök előtt tartani. Tisztökben áll, egész munkásságukat, legkomolyabb akaratjokat arra fordítani, hogy a törvényeknek legteljesb érvényesség szerzettessék; tisztökben áll a rend, törvény ellenségei ellenébe állni határozottan, s ez által a statuspolgároknak a valódi szabadság háborítatlan élvezetét biztosítani. Az öntudat s kötelességök értésének módot kell nyújtani a hatóságok kezébe, hogy hivatásukat minden esetben legteljesb mértékben betöltsék. A kétkedők és félreértés vagy hamis felfogás miatt ingadozókat oktatása, a félrevezettek irányában hathatós előterjesztések; eszélyes fellépés azok ellen, kik másokat elcsábítani, a törvény utjáról félrevezetni mernek; minden törvénytelenységnek, minden a törvény vagy törvényes tekintély elleni szegülésnek határozott ellentállás leendő közelebről minden hatóság feladata. A ministertanács minden nyomatékosággal, minden hatalmában álló módokkal azon foglenni, hogy mindenki, kinek kezében kormány hatalom van, megtegy kötelességét, nem engedheti, és soha sem engedendi meg, hogy a hatóságok részéről kötelességök teljesítésében kételkedés s ingadozás álljon be; sőt inkább szilárdul azon leendő, hogy azok feladatukat teljesítsék. De ilyen módokkal kötelesek a korona minden tisztjei is az alattuk állókat rászoritni, hogy egy pontra irányzott közremunkálás által az ország megnyugtatásának, a népjára előmozdításának s az új alkotmányos intézvények megőrzésének, elevevitésének s erősítésének közös nagy célja elérve legyen. A ministertanácsnak erős s benső meggyőződése, hogy a hatóságok kezében van, a nyugalmat, rendet, békét s törvényességet fentartani, Austria alkotmányos institutioinak érvényességét, a törvénynek tiszteletet szerezni; de e meggyőződés kötelességévé is teszi, minden statusszolgát ezen munkálódásokért a legszigorubb személyes felelősség alá helyezni, s e nagy perczben még egyszer komolyan s hathatósan azon szótatot intézni hozzájuk, hogy kötelességöket szilárdul s elhatározottan teljesítsék, s az ő felsége legkegyelmesebb császárunk által népeinek adni méltóztatott alkotmány alapelveihez hiven s változtatlanul ragaszkodjanak.

Ollmütz márcz. 6-án 1849.

A ministertanács:

Schwarzenberg. Stadion. Krauss. Bach.
Cordon. Bruck. Thinnfeld. Kulmer,

AZ AUSTRIAI CSÁSZÁRSÁG BIRODALMI ALKOTMÁNYA.

I. Fejezet.

A birodalomról.

1. §. Az austriai császárság következő koronaországokból áll: az Enns-en fölül s alóli Austriai főhercegség, Salzburg hercegség, Stíriai hercegség, Illir királyság állván: a Karinthai hercegségből, Karniolia hercegségből, a fejedelmesített Görz s Gradiska grófságból, Istriai határgrófságból, s Triest városból kerületével, — a fejedelmesített Tyrol s Vorarlberg grófságok, Cseh királyság, Morva határgrófság, felső s alsó Siléziai hercegség, Galicziai s Lodomeriai királyság, Auschwitz s Zátor hercegségekkel és a Krakkói nagyhercegséggel, Bukovinai hercegség, Dalmát, Horvát, s Tót királyságok a Horvát partvidékkel, Fiume város a hozzá tartozó kerülettel, Magyar királyság, Erdélyi nagyfejedelemség, hozzáértve a Szász földet s a visszakebelezett Kraszna, Középszolnok s Zaránd megyéket, azután Kővár vidékét s Zilah városát, a katonai határőr vidékek — s a Lombard-Velencei királyságból.

2. §. E koronaországok képezik a szabad, önálló, eloszthatlan s felbomolhatlan alkotmányos austriai örökös monarchiát.

3. §. A császárság fővárosa s birodalmi főhatalom székhelye Bécs.

4. §. Az egyes koronaországoknak önállóságuk azon megszorításokkal biztosittatik, mellyeket a birodalmi alkotmány megállapít.

5. §. Minden néptörzsök egyenjogositottak s minden néptörzsnek megsérthetetlen joga van védni s ápolni nemzetiségét és nyelvét.

6. §. A birodalom egyes koronaországok határai csak törvény által változtathatnak.

7. §. Az egész birodalom egy vám- s kereskedelmi kerület. Belvámokat semmi szín alatt sem szabad behozni, s azoknak, mellyek a birodalom egyes tartományrészei közt most léteznek, megszüntetésének lehető leghamarabb be kell következni; egyes helyek vagy tartományrészeknek a vámkerülettől elkülönítése vagy idegen kerületeknek abba befoglalása a birodalmi főhatalomnak tartatik fen.

8. §. A császárság s egyes koronaországok czimere s színei megtartatnak.

II. Fejezet.

A császárról.

9. §. A birodalom s minden egyes koronaország koronája, a pragmatica sanctio austriai házi rend értelmében örökös a habsburg-lotharingiai házban.

10. §. A házi törvény határozatai a trónörökös nagykorúságáról, gyámság vagy regensség felállításáról, erejükben maradnak.

11. §. A császár eddigi címéhez krakkói nagyherczeg s bukovinai herczeg címét veszi föl.

12. §. A császár mint austriai császár koronáztatik meg. Ez esetre a föbbieket külön statutum fogja meghatározni.

13. §. A császár megkoronáztatásakor megesküszik az alkotmányra, melly esküt utódai a koronázáskor, úgy mint szintén a regens a regensségre léptekor letesznek.

14. §. A császár szentesített, sérthetetlen és nem felelős.

15. §. A császár az összes fegyveres erő főparancsnokságát vagy személyesen vagy vezérei által vezeti.

16. §. A császár határoz béke és had felett.

17. §. A császár fogadja el s küldi a követeket, s köt az idegen hatalmakkal szerződéseket.

Illy szerződésekbeni olly határozatokra, mellyek az országra új terheket raknak, a birodalmi gyűlés beleegyezése szükséges.

18. §. A császár hirdeti ki a törvényeket, s bocsátja ki az azokra vonatkozó rendeleteket.

Minden rendelethez egy felelős minister ellenjegyzete szükséges.

19. §. A császár nevezi ki s bocsátja el a ministereket, tölti be a státuszszolgálat minden ágaiban a hivatalokat, s adja a nemességet, rendeket s kintüntetéseket.

20. §. Az egész birodalomban a császár nevében szolgáltatnak igazságot.

21. §. A kegyelmezés, a büntetés enyhítése, bocsánatadásnak joga, fenahagyva a külön határozatokat a ministerek iránt, a császárt illeti.

22. §. A pénzverésjog a császár nevében gyakoroltatik.

III. Fejezet.

A birodalmi polgárjogról

23. §. A birodalom minden népeire nézve csak egy közönséges austriai birodalmi polgárjog létezik. Birodalmi törvény határozandja meg, hogy az austriai birodalmi polgárságot minő feltételek alatt lehet megszerezni, gyakorolni, s elveszteni.

24. §. Egy koronaországban sem szabad a hozzá s egy más koronaországhoz tartozók közt, a polgári vagy büntető jogban, törvénykezési eljárásban vagy a közterhek kiosztásában különbséget tenni.

Minden osztrák koronaország törvényszékeinek jogszerű ítéletei mindenikben egyenlően hatályosak és végrehajthatók.

25. §. A személy szabad költözése a birodalmi határon belől semmi korlátozást nem szenved. A kivándorlási szabadságot, az álladalom tekintetéből, csak a katonázási kötelezettség korlátozza.

26. §. Minden személybirtoklási, minden jobbágysági vagy birathatási kötelék örökre el van törölve.

Az osztrák földre vagy osztrák hajóra átlépés minden rabszolgát szabaddá tesz.

27. §. Minden osztrák birodalmi polgár egyenlő a törvény előtt, s egyenlő személyes törvényhatóság alatt áll.

28. §. A közhivatalok s statusszolgálatok minden azokra képesítettek által egyiránt elnyerhetők.

29. §. A tulajdon a birodalom védelme alatt áll, s az csak a közjó tekintetéből, a törvény mértéke szerinti kárpótlás mellett, szoríthatatik meg, vagy vetethetik el.

30. §. Minden osztrák birodalmi polgár szerezhet magának a birodalom minden részeiben mindennemű fekvő javakat, valamint minden törvényesen megengedett keresetágot gyakorolhat.

31. §. A vagyon szabad költöztetése a birodalom határain belül megszorítást nem szenved. Kiviteli-pénzeket a külföldre kiviendő vagyonoktól csak a viszonyosság alkalmazása mellett lehet szedni.

32. §. Minden jobbágyági vagy birathatási kötelekből, vagy a megosztott tulajdon cziménél fogva az ingatlan javakon fekvő pénz vagy szolgálati kötelezettség megváltható, s jövőre a tulajdon megosztásakor a fekvőséget semmi meg nem váltható teljesítéssel nem szabad terhelni.

IV. Fejezet.

A k ö z s é g r ö l.

33. §. A községnek mint alapjogok biztosítatnak :

- a) képviselők választása ;
- b) a községi szövetségbe új tagok fölvétele ;
- b) ügyeik önálló kormányzása ;
- d) gazdálkodása eredményeinek nyilvánossá tétele és rendesen
- e) képviselői tanácskozásainak nyilvánossága.

E községi alapjogok közelebbi meghatározását, s különösen a községi szövetségbe fölvétel föltételeit a községi törvények foglalják magukban.

34. §. Vidéki s kerületi községek rendezetét belügyeik közös elintézése végett külön törvény határozandja meg.

V. Fejezet.

A z o r s z á g ü g y e k r ö l.

35. §. Országügyekül nyilvánítatnak :

I. Minden rendelkezések, illetőleg

1. a földipart;
2. a középítményeket, mellyek az ország jövedelméből fedeztetnek.
3. Az országbeli jótékony intézeteket.

4. Az ország költségei előleges kivetését s azokról számadástételt,

a) valamint az ország által birt vagydon kezeléséből, országos czélokrai adóztatásból, s az ország hitelének használatából országos jövedelmekre; ugy :

- b) a rendes mint rendkívüli országos kiadásokra nézve.

II. Közelebbi rendelkezések a birodalmi törvények határain belül, illetőleg

1. a községi ügyeket;
2. az egyházi s iskolaügyeket;

3. előfogat kiszolgáltatását, a sereg élelmezését s beszállásolását; végre III. Azon tárgyak feletti rendelkezések, mellyek birodalmi törvény által az országhatalom hatáskörébe utaltatnak.

VI. Fejezet.

A birodalmi ügyekről.

36. §. Birodalmi ügyekül nyilvánítatnak :

- a) Minden az uralkodó császári házat s a korona jogait illető ügyek.
- b) A birodalomnak s minden érdekeinek népjogi képviselote, különösen idegen statusokkali szerződések kötése ;
- c) a statusnak az egyházhozi viszonya ;
- d) a felsőbb tanítási ügy ;
- e) az összes szárazí és tengeri hadi erő ;
- f) a birodalmi gazdálkodás, magában foglalván a koronajavakat s birodalmi uradalmakat, mellyek alatt az eddig status-, kamarai vagy fiscusi jószágok nevezetével illetett birtokok értetnek ; a birodalmi bányákat, birodalmi egyedárusságok, birodalmi hitel, s minden birodalmi czélú adók és adózások.
- g) Minden ipar- s kereskedelmi ügyek, ide foglalva a hajózást, a vármokat és bankokat, a pénzügyet és bányászatot és a súly és mérték szabályozását.
- h) A birodalom közlekedései vizen és szárazí uton, vaspályák, pósta és telegrafok, általán minden birodalmi építmények ;
- i) minden a birodalom belbátorsága felett örködő intézkedések és rendszabályok ; végre
- k) minden ügyek, mellyek a birodalmi alkotmány vagy birodalmi törvények által országügyekké nem nyilvánítatnak.

VII. Fejezet.

A törvényhozó hatalomról

37. §. A törvényhozó hatalmat, a birodalmi ügyeket illetőleg, a császár a birodalmi gyűléssel együtt, az országügyeket illetőleg az országgyűlések gyakorlandják.

VIII. Fejezet.

A birodalmi gyűlésről.

38. §. A közönséges austriai birodalmi gyűlés két házból, felső és alsóházból álland, és évenként tavasszal a császár által összehivatik.

39. §. A birodalmi gyűlés Bécsbe gyűl össze, de a császár által más helyre is hívathatik össze.

40. §. A felső házat azon követek teszik, kik mindenik koronaországból annak országgyűlése által választatnak.

41. §. A felsőház követeinek száma felét teszi az alsóház alkotmány szerinti számának.

E szám felosztása a választó törvény által akkép fog meghatározatni, hogy minden koronaország országgyűlésének tagjaiból kettőt küld követül, a többi szám pedig népességi arány szerint minden koronaországok közt felosztatik.

42. §. A minden koronaországból a birodalmi gyűlésre küldött országgyűlési két tagnak a polgári és politikai jogok teljes élvezetében, legalább öt év óta austriai birodalmi polgárnak, s legalább negyvenévesnek kell lenni.

A felsőház többi tagjait az országgyűlések csak azon birodalmi polgárok-ból választathatják, kik a fennemlített közönséges személyes tulajdonokkal birnak, s a birodalomban legalább ötszáz ezüst forint egyenes adót fizetnek.

Azon koronaországokban, hol az olyan birodalmi polgárok száma, kik ötszáz ezüst forint egyenes adót fizetnek, nem érik el azon arányt, hogy hat-ezer lélekre egy jusson, a koronai országnak adózásban legközelebb álló birodalmi polgáraiból fog ez arányig teljes számúvá tétetni.

43. §. Az alsóház egyenes népválasztás által alakittatik.

Választható minden austriai birodalmi polgár, ki nagykoru, a polgári s politikai jogok teljes élvezetével bir, és a ki vagy a választási törvény által meghatározott évi összeget fizeti egyenes adóban, vagy egyenes adó fizetése nélkül, személyes tulajdonságánál fogva, egyéb austriai koronaország valamelyik községében activ választási joggal bir.

44. §. Az alsóházi választások kerületenként s azon helyeken történnek, mellyeket a választási törvény meghatároz; ugyanaz határozza meg a követek számát is a népeséhez képest. E szám akkép lesz megállapítandó, hogy legalább minden százezer lélekre egy követ essék.

A választási törvény az előbbi cikkben említett évi egyenes adóösszeget minden koronaországban az ottani sajtáságos viszonyokra való tekintettel fogja meghatározni s arra nézve azon elvet követni, hogy az a tizezer lélekig népes helyekre s városokra nézve öt ezüst forintnál fölebb, tizezer léleknél népesebb városokra nézve pedig tíz ezüst forintnál fölebb ne essék, s husz ezüst forintnál többre semmi esetre se határozassék.

45. §. Hogy valaki az alsóházba megválasztathassék, választójoggal bírónak, a politikai s polgári jogok teljes élvezetében, legalább öt év óta austriai birodalmi polgárnak, s legalább 30 évesnek kell lennie.

46. §. Minden szavazatadás az alsó s felső házra választáskor szóval s nyilvánosan történik.

47. §. A nyilvános hivatalban levő megválasztottaktól az engedélyt nem szabad megtagadni.

48. §. Ha a birodalmi gyűlésnek valamely tagja fizetési stáshivatalt vállal el, magát új választás alá kell vetnie.

49. §. A felsőház tagjai tíz, az alsóház tagjai öt egymás után következő évre választatnak. Megbízatásuk eltelté után újra megválaszthatók.

50. §. A felsőház tagjai nem kapnak kárpótlást, az alsóházéi minden ülésért kárpótló-díjt kapnak.

51. §. Senki sem lehet egyszerre a felsőháznak s alsóháznak tagja.

52. §. A birodalmi gyűlés minden tagja, abba lépve, a császárnak s a birodalmi alkotmányra leteszi a hitet.

53. §. A követeknek semmi utasítást nem szabad elfogadni s csak személyesen gyakorolhatják szavazati jogukat.

54. §. A birodalmi gyűlés mindenik házának joga van tagjai választási megbízól evelét megvizsgálni, s bebocsátásuk iránt határozni.

55. §. Mindenik ház általános szótöbbséggel nevezi ki az ülés tartásáig elnökét s másodelnökeit.

56. §. Egyik ház sem határozhat, hacsak tagjai alkotmányos számának többsége nincs összegyűlve.

57. §. Titkos szózatolás, kivéve mikor választások tartatnak, egyik házban sem történik.

58. §. Határozat csak általános szózattöbbség által hozathatik. Szózat-egyenlőségkor a tanácskozás alá vett indítvány elvetettnek tekintendő.

59. §. A birodalmi gyűlés ülései nyilvánosak; de mindenik háznak van joga az elnök vagy legalább tíz tag indítványára zárt üléseket tartani.

60. §. Csak a birodalmi gyűlés tagjainak szabad azon házhoz, mellyhez tartoznak, kérelmeket benyújtani.

61. §. A birodalmi gyűlés elébe nem szabad követségeket bocsátani.

62. §. A birodalmi gyűlés egyik tagját sem szabad a birodalmi gyűlésen kívül az ülések alatti nyilatkozataiért feleletre vonni, sem törvény elébe idézni.

63. §. A birodalmi gyűlés tagját, míg az összegyűlve van, csak azon háznak, mellyhez tartozik, megegyezésével szabad elfogni vagy üldözni, kivévén a tettén-érés esetét.

64. §. Mindenik ház a maga ügyrendezését az ezen alkotmány által meghatározott alapelveken belől maga fogja megállapítani. A felső- és alsóház egymáshozói viszonyait a két ház egyetértőleg fogja szabályozni.

65. §. A császárnak, mint szintén a két ház mindegyikének, van joga törvényeket javasolni.

66. §. Minden törvényre a császár s a birodalmi gyűlés mindkét házának beleegyezése kívántatik. Olly törvények hozására, mellyek a két ház egyike vagy a császár által elvetettek, ugyanazon ülésben nem lehet ismét javaslatot előterjeszteni.

67. §. A birodalmi gyűlésnek azon ügyek feletti törvényhozásban van joga részt venni, mellyek a birodalmi alkotmányban birodalmi ügyek gyanánt vannak kijelölve.

68. §. A birodalmi ügyek feletti törvényhozásban minden koronaországokból követeke részt vesznek. Ezen közös részvét, a polgári jogot, a büntető törvényt, a törvényszéki rendszert, és a törvényszolgáltatás módját illető törvényhozásra nézve is fenáll.

Mennyiben azonban Magyarországbán, Erdélyben, Horvát- és Tótországban a horvát partvidékkel s Fiumével a törvényhozás épen most említett ágait illetőleg saját, a többi koronaországokra szólótól eltérő törvényes normák s intézmények állanak fen, a törvényhozás részére nézve az előbb említett koronaországok országgyűlései hatása fentartatik.

Azonban e koronaországok országgyűléseinek feladata leendő, az eddigi törvényhozást az említett ágakban megvizsgálás alá venni, hogy a törvényhozás kívánandó egybehangzása a birodalom minden részeiben minél hamarabb létre hozassék.

Mig ez megtörténik, azon koronaország követei, a mellyben az említett ágakra nézve a többi koronaországtól különböző törvényhozás áll fen, a birodalmi gyűlésen e felett folyó tanácskozásokban részt nem vehetnek.

69. §. A császár elhalasztja s bezárja a birodalmi gyűlést, s az egész birodalmi gyűlésnek vagy valamelyik házának eloszlatását is akármikor megrendelheti.

Ha a birodalmi gyűlés elhalasztatik vagy csak egyik háza is eloszlatatik, mindkét ház üléseit legottan meg kell szüntetni.

A birodalmi gyűlés újra összehívásának, elosztatás esetében, azután három hónap alatt meg kell történni,

IX. Fejezet.

Az országalkotmányokról és országgyűlésekről.

70. §. Az első §-ban előszámlált koronaországok azon ügyekben, melyeket a birodalmi alkotmány vagy birodalmi törvények országügyeknek nyilvánítanak, az országgyűlésektől fognak képviseltetni.

71. §. A magyar királyság alkotmánya annyiban fog fentartatni, hogy azon határozatoknak, mellyek ezen birodalmi alkotmánynyal össze nem hangzanak, hatása megszűnik, s hogy minden nemzetiségeknek s az országban élő nyelveknek egyenjogúsága a nyilvános és polgári élet minden viszonyában alkalmas intézkedések által biztosittatik. E viszonyokat külön statutum szabályozandja.

72. §. A szerb vajdaságnak olly intézmények biztosittatnak, mellyek egyházi községek s nemzetiségek őrzése végett régibb szabadsági leveleken s legújabb korbeli császári nyilatkozatokon alapulnak.

A vajdaságnak más koronaországgal egyesítése, annak követői meghallgatása után, külön rendelet által fog meghatározatni.

73. §. Horvát- és Tótországokban, ide értve a hozzájuk tartozó tengerpartvidéket, továbbá Fiume városban s az ehhez tartozó vidékben, ezeknek sajtósági institúciói, az említett országoknak a birodalommal e birodalmi alkotmány által megállapított összeköttetésén belől, a magyar királyságtól teljesen függetlenül fen fognak tartatni. Dalmatia követői e királyságok országgyűlésével a végrehajtó birodalmi hatalom közbejárása mellett az összecsatolásról s annak feltételéről tanácskozandnak s annak eredményét a császár szentesítése alá terjesztendik.

74. §. Erdélyi nagyfejedelemség belső alakítása s alkotmánya, a magyar királyságtól teljes függetlensége s minden az országban lakó nemzetiségek egyenjogúsága elve szerint e birodalmi alkotmánynyal összhangzólag egy új tartományi statutum által fog meghatározatni.

A szász nemzet jogai e birodalmi alkotmány körén belől fen fognak tartatni.

75. §. A birodalom integritásának védelmére fenálló katonai határőrségi intézvény katonai beszerkezetében fentartatik, s mint a birodalmi sereg kiegészítő alkatrésze a végrehajtó birodalmi hatalom alá rendelve marad. A katonai határőrség lakosainak birtokviszonyai tekintetében egy külön statutum fogja ugyanazon könnyítéseket biztosítani, mellyek a többi koronaországok lakosainak adattak.

76. §. A lombard-velencei királyságnak alkotmányát s e koronaország-nak a birodalomhozi viszonyát egy külön statutum fogja meghatározni.

77. §. Minden többi koronaország saját országalkotmányt kap.

A rendi alkotmányok érvénytelenekké lesznek.

78. §. Az országgyűlések alkatasának minden országérdekek tekintet-bevételével kell történni. Azokra a követek egyenes választás által hivatnak meg.

79. §. Az országképviselét hatásköréhez tartozó jogok vagy magok az országgyűlések vagy általok választott országos választmányok által gyakoroltatnak.

80. §. Minden országgyűlésnek biztosittatik az országos ügyekbeni törvényhozásban részvevési és törvényjavaslati jog, valamint az országos törvények végrehajtása fölötti örködés joga is.

Minden országos törvényre megkivántatik a császárnak s az országgyűlésnek összeegyezése.

81. §. Az országos alkotmányokbani változtatások a legelébb öszszehívandó országgyűlésen a törvényhozás szokott útján indítványoztathatnak. A következő országgyűléseken az ilyen változtatások feletti határozatra legalább a követek három negyedrésének jelenléte s a jelenlevők legalább két harmadának beleegyezése fog megkivántatni.

82. §. Az országgyűlések s országos választmányok alkotása s hatáskörét illető közelebbi határozatokat e koronaországok országos alkotmányai s választási törvényei fogják megállapítani.

83. §. A birodalmat alkotó minden egyes koronaországok alkotmányai az 1849. év folyamában életbe léptetendők, s az első közönséges austriai birodalmi gyűlésnek elébe kell terjesztetniök, melly azoknak életbeléptetése után azonnal össze fog hivatni.

X. Fejezet.

A végrehajtó hatalomról.

84. §. A végrehajtó hatalom az egész birodalomban s minden koronaországban egy és megoszthatlan. Kizárólag a császárt illeti az, ki azt felelős ministerek s az ezeknek alárendelt hivatalnokok és tisztviselők által gyakorolja.

85. §. Ha egy testületre vagy bárkire átruháztatik a végrehajtó hatalom, ez csak visszavehetőleg történhetik, s a korona mindig föl van jogositva, a végrehajtó hatalom átruházott része gyakorlatára nézve más rendelkezést tenni.

86. §. Az országtörvények teljesítése s fentartása, valamint az országgyűlési választmányoktól alkotmányos hatáskörükön belől kibocsátott rendeletek végrehajtása a végrehajtó hatalmat illeti.

87. §. Ha a birodalmi gyűlés vagy országgyűlés nincs összeülve és sűrgető, a törvényekben előre nem látott rendszabályok a birodalomra vagy valamely koronaországra a halasztásból származható veszély miatt megkivántatnak: a császár fel van jogositva a szükséges intézkedéseket a ministerium felelőssége alatt ideiglenes törvényes erővel megtenni, de azon kötelezéssel, hogy a birodalmi vagy illetőleg országgyűlésnek annak okait s következményeit előterjeszse.

88. §. A ministerek tiszte a birodalomban s egyes koronaországokban az igazgatást vezetni, az azokra vonatkozó rendeleteket kibocsátni, s a birodalmi és országos törvények megtartására felügyelni.

89. §. A ministereket illeti, felelősségük alatt azon ügyekben, mellyek a községekre vagy országgyűlésekre s azok organumaira önálló határozattal végett bizattak, az olyan kormányzási rendszabályok végrehajtását, mellyek a törvényekkel s közjóval ellenkeznek, felfüggeszteni vagy megtiltani, továbbá

90. §. A ministereknek joguk van a birodalmi gyűlésen megjelenni s akármikor szólani; meghatározott tárgyalásokon kirendelt biztosok által is képviselhetik magukat.

A birodalmi gyűlés szavazataiban csak akkor vesznek részt, ha annak tagjai.

91. §. A ministerek felelősségéről, az ellenőki törvényes eljárásról, s elítéltetésök esetében megbüntetésükről külön törvény rendelkezend.

92. §. Az egyes koronaországokba a császár helytartókat nevez ki, kik mint a végrehajtó hatalom organumai a birodalmi és országos törvények megtartására ügyelni, s hivatalos kerületök körében a belügyek vezetéséről gondoskodni hivatvák s kötelesek.

93. §. A helytartóknak joguk van az országgyűlésen személyesen vagy kirendelt biztosaik által megjelenni s akármikor szólani.

Az országgyűlési szavazatokban csak akkor vesznek részt, ha annak tagjai.

94. §. A helytartók hivataluk folytatásában felelősek arról, hogy a birodalmi törvények s az illető koronaország törvényei szorosan meg- és fenartassanak.

95. §. A végrehajtó birodalmi hatalom az egyes koronaországok helytartóit s minden hatóságait a birodalmi ügyekrei gondoskodással is megbizhatja, vagy azokat más organumok által a birodalom minden részeiben kezeltetheti.

XI. Fejezet.

A birodalmi tanácsról.

96. §. A korona s végrehajtó birodalmi hatalom oldala mellé birodalmi tanács állítatik, mellynek rendeltetése leend mind azon ügyekrei tanácskozási befolyás, mellyekre nézve a végrehajtó birodalmi hatalomtól véleményt adni felszólítatik.

97. §. A birodalmi tanács tagjait a császár nevezi ki, kiknek kinevezésében a birodalom különböző részeire lehető tekintettel kell lenni.

98. §. A birodalmi tanács elrendezését s hatáskörét külön törvény szabályozandja.

XII. Fejezet.

A birói hatalomról.

99. §. A birói hatalmat a törvényszékek önállólag gyakorolják.

100. §. Minden törvénykiszolgáltatás a birodalomtól ered. Jövendőben semmi öröklött (patrimonial) törvényszékek nem fognak fen állani.

101. §. Egy a statustól kinevezett bírót sem szabad végképeni hivatalba állíttatása után csak birói ítélet által hivatalától ideiglenesen elmozdítani vagy elbocsátni, sem kérelme nélkül más szolgálati helyre rendelni vagy nyugalmomba helyhezni.

Mindazáltal ez utóbbi határozat nem alkalmaztathatik sem azon nyugalmi állapotba helyezésekre, mellyek a bekövetkezett szolgálati alkalmatlanság miatt a törvény rendszabályai szerint történnek, valamint azon birói személyzeti változtatásokra sem, mellyek a törvényszékek szerkezetének változtatásai által szükségessé válnak.

102. §. Törvénykezés és kormányzás választassanak el egymástól, függetlenekké tétessenek. Az igazgatási és törvényszéki hatóságok közti illetőségi összeütközések felett a törvény által rendelendő hatóság.

103. §. A törvénykezés rendesen nyilvános s szóbeli legyen.

A nyilvánosság alóli kivételeket, a rend és erkölcsiség érdekében, a törvény határozza el.

Büntető ügyekben a vádlóper érvényes; minden terhes bűnökben, miket a törvény közelebről meg fog határozni, továbbá politikai és sajtóvétségekben, esküdtszékeknek kell itélni.

104. §. A fenirt közönséges alapelvek életbe léptetése, mellyek szerint fog jöendőben a törvénykezés elrendeltetni és a bírói hivatal gyakoroltatni, valamint azoknak az egyes koronaországokba ezeknek sajátságos viszonyaira való tekintettel behozatala, különös birodalmi s illetőleg országos törvényeknek tartatik fen.

105. §. Az uralkodó házi törvények határozatai a császári ház tagjai törvénykezési állásról, fentartatnak.

XIII. Fejezet.

A birodalmi törvényszékről.

106. §. Egy legfelsőbb birodalmi törvényszék lesz felállítandó, melly hivatalosan vagy az elébe terjesztett panaszra, következő esetekben fog fellépni.

I. Mint elítélőszék a birodalom s egyes koronaországok, vagy egyes koronaországok egymás közti peres kérdéseikben, a mennyiben a tárgy nem tartozik a törvényhozó birodalmi hatalom körébe.

II. Mint legfőbb felelbiteli szék: a politikai jogok megsértésére nézve.

III. Mint vizsgáló s legfőbb ítélő hatóság,

a) a ministerek s helytartók elleni vádakra, továbbá

b) a monarcha vagy regens elleni öszszeesküvések s merények és felség-s hazaárulás eseteiben.

107. §. A birodalmi törvényszék székhelye Bécs, s külön törvény határozandja meg, mikép tétessenek a bírák tekintettel az egyes országokra, mennyi legyen számok, s millyen legyen a törvényszék eljárása.

XIV. Fejezet.

A birodalmi háztartásról.

108. §. A birodalmi s országos czélokrai minden adókat és fizetéseket a törvények határozandják meg.

109. §. A birodalom minden bevételeit s kiadásait évenkénti előleges kiszámítás által határozandja meg. Az előleges kiszámításnak minden történhető áthágásait a birodalmi gyűlés uótlagos jóváhagyása alá kell terjeszteni.

110. §. A statusadósságért a birodalom kezeskedik.

111. §. A birodalmi évenkénti háztartásról általános számadást a statusadósságok átnéztével együtt legfelsőbb számvevő hivatal a birodalmi gyűlés elébe terjeszti.

112. §. A legfelsőbb számvevőszék szerkezetét s jogait külön törvény állapitandja meg.

XV. Fejezet.

A fegyveres erőről.

113. §. A fegyveres erőnek hivatása a birodalmat külellenség ellen védeni, s bent a rendfentartását s törvények végrehajtását biztosítani.

114. §. Belől e czélokra a fegyveres erő csak a polgári hatóságok felszólítására, s a törvény által meghatározott esetekben s formák közt léphet. fel.

115. §. A fegyveres erő lényegesen engedelmeskedő. Annak egy része sem tanácskozhatik közösen.

116. §. Törvény határozza meg az általános fegyverviselési köteleztetés kiterjedését és módját szárazai seregbe és tengeri szolgálatra.

117. §. A sereg katonai törvényhatóság s katonai törvény alatt áll. A szárazai s tengeri sereg iránti fegyelmi rendszabályok teljes alkalmazásban maradnak.

118. §. A seregnek a birodalmi alkotmányra teendő esküje a zászlós-kübe fog iktattatni.

119. §. A polgári őrség elrendezését külön törvény szabályozandja.

XVI. Fejezet.

Közönséges határozatok.

120. §. Mindaddig, mig ezen birodalmi alkotmány által feltételezett organicus törvények alkotmányos uton létre nem jönnek, a megfelelő intézkedések rendeleti uton bocsáttatnak ki.

121. §. Mig az új törvények s rendeletek életbe lépnek, a meglevők erejükben maradnak.

A fenálló adók s fizetések folytonosan szedetnek, mig új törvények elterőleg nem határoznak s alkalmazásba jönnek.

122. §. A hatóságok az őket illető új organicus törvények s rendeletek végrehajtásáig megmaradnak munkásságukban.

123. §. E birodalmi alkotmányt illető változtatásokat az első birodalmi gyűlésen a törvényhozás rendes útján lehet inditványozni. A következő birodalmi gyűlésekben az illy változtatásokat illető határozatra mindkét házban legalább minden tagok három negyedrésznének jelenléte, s a jelenlevők legalább két harmadrésznének megegyezése kívántatik.

Kelt királyi fővárosunkban Ollmützben márczius 4-én az idvesség 1849, s uralkodásunk első évében.

Ferencz József.

(P. H.)

Schwarzenberg. Stadion. Krauss. Bach.
Cordon. Bruck. Thinnfeld. Kulmer.

